

Sprawozdanie merytoryczne

z realizacji zadania pt. „Dofinansowanie działalności edukacyjnej „Zielonej Szkoły” w Schodnie” w 2014 roku, wg harmonogramu rzeczowo – finansowego do umowy nr WFOŚ/D/723/7/2014 w okresie od 01.01.2014r. do 31.12.2014.

Uczestnicy wszystkich zadań edukacyjnych Błękitnej Szkoły we Władysławowie zostali poinformowani o dofinansowaniu zadań ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Do 31.12.2014 roku, w różnorodnych formach edukacji przyrodniczej realizowanych przez Zieloną Szkołę w Schodnie brało udział **ok. 140 grup** dzieci i młodzieży z pomorskich szkół wraz z nauczycielami, a także grup społecznych dorosłych mieszkańców z województwa pomorskiego – **łączna liczba odbiorców wyniosła: 4.383 uczestników.**

Wszyscy uczestnicy oferty edukacyjnej Zielonej Szkoły w Schodnie byli informowani o dofinansowaniu zadań przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

I) EDUKACJA EKOLOGICZNA W ZIELONEJ SZKOLE W SCHODNIE - FORMY DZIAŁALNOŚCI OD STYCZNIA DO GRUDNIA 2014 ROKU:

- 1) Organizacja kilkudniowych warsztatów z edukacji ekologicznej:** Głównym i najważniejszym działaniem Zielonej Szkoły w Schodnie była organizacja kilkudniowych warsztatów z edukacji przyrodniczej, przeważnie 5-dniowych, dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich z województwa pomorskiego. Podczas pobytu, uczestnicy brali udział w dwóch, 3-godzinnych, blokach warsztatowych, które prowadzili przyrodnicy, wyspecjalizowani w określonej dziedzinie biologii. W terenie, uczniowie naturalnie i w sposób doświadczalny zdobywali wiedzę o przyrodzie, która umożliwiła im samodzielną ocenę stanu środowiska naturalnego, poszukiwali i oceniali miejsca potencjalnego występowania cennych i rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów. Oprócz zajęć tematycznych, uczniowie uczestniczyli w wielu zajęciach krajoznawczych prowadzonych przez pracowników Szkoły, promujących walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe i historyczne Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego oraz innych form ochrony przyrody. Podczas warsztatów kilkudniowych, program przygotowywany był indywidualnie dla każdej grupy, w oparciu o preferowaną przez grupę tematykę, jak również dostosowany do aury, pory roku i poziomu nauczania uczestników.

Zielona Szkoła stanowiła również zaplecze szkoleniowe i noclegowe dla Szkoleń organizowanych przez Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych, dla doskonalenia wiedzy i umiejętności pracowników z zakresu monitoringu ptaków wodno-błotnych, jak i sposobów zastosowania sprzętów optycznych i drona do ochrony przyrody i edukacji przyrodniczej.

Od stycznia do grudnia 2014 roku w warsztatach kilkudniowych uczestniczyło 55 grup dzieci, młodzieży i dorosłych - łącznie 1597 uczestników:

Szkoły z województwa pomorskiego	Warsztaty kilkudniowe Ilość uczestników
Szkoły podstawowe	1062
Gimnazja	446
Szkoły średnie i dorośli	89

- 2) **Pozostałe formy realizacji edukacji przyrodniczej** - Były to działania edukacyjne pracowników Zielonej Szkoły, skierowane do mieszkańców Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego oraz sąsiadujących z nim gmin. Miały one formę warsztatów jednodniowych, kilkuetapowych i tematycznych akcji edukacyjnych, konkursów ekologicznych, festynów plenerowych, organizacji stoisk edukacyjnych na proekologicznych festynach. W tego typu formach edukacji ekologicznej realizowanych przez Zieloną Szkołę w Schodnie wzięło udział **2786 osób – 86 grup szkolnych oraz dorosłych mieszkańców.**

AKCJE EDUKACYJNE – wielokierunkowe formy edukowania uczestników poprzez zachęcanie do aktywnego i długotrwałego działania po warsztatach:

- Całoroczna akcja edukacyjna „*Myśl ekonomicznie – żyj ekologicznie*” mająca na celu aktywizację uczestników do prowadzenia działań zmniejszających ilość odpadów na terenie WPK. W ramach akcji przez cały rok organizowaliśmy następujące przedsięwzięcia:
  - *Marzec – kwiecień* – „Cykl warsztatów dla dorosłych: Ekokreacje – warsztaty twórczego recyklingu” – cztery warsztaty 3 – godzinne dla dorosłych odbywające się w Zielonej Szkole, które promowały ideę up – cyklingu. W warsztatach uczestniczyli: nauczyciele sztuki, techniki, przedszkoli, opiekunowie świetlic, terapeuci zajęciowi, animatorzy świetlic środowiskowych, edukatorzy ekologiczni, nauczyciele przyrody i biologii. Oprócz praktycznej wiedzy zdobywanej pod okiem wykwalifikowanej plastyczki, uczestnicy mieli możliwość uczestniczenia w zajęciach przygotowanych przez współpracującą z nami podczas akcji firmę RIPOK „Stary Las” prowadzącą gospodarkę odpadami na ter. powiatu kościerskiego, a także prelekcji przygotowanych przez pracowników ZSz - „Idea upcyklingu” Recykling szkła, papieru, plastiku – dlaczego warto? ”Odpady na Pomorzu – zagrożenia i prognozy”.
  - *Lipiec – sierpień* – Zaprojektowanie i wykonanie tablicy interaktywnej „Rozkład leśnych odpadów” do dyspozycji młodzieży przebywającej stacjonarnie w ZSz, jak i objazdowa pomoc edukacyjna podczas warsztatów o odpadach w szkołach.
  - *Październik – grudzień* zajęcia dla gimnazjalistów organizowane we współpracy z pracownikami Wdzydzkiego PK nt. „Odpady na nowo” dotyczący problemu nadmiernej konsumpcji i jej skutków w skali lokalnej i globalnej
  - *Listopad – grudzień* - Organizacja objazdowego stoiska z eko- ozdobami świątecznymi w szkołach, na którym uczniowie mogli zobaczyć piękne ozdoby

tworzone z odpadów oraz przy pomocy prowadzących nauczyć się tworzyć własne przedmioty z odpadów;

- *Cały rok* – pomoc w zbiorce makulatury (zebrano ponad 2,5 tony), żarówek (kilkadziesiąt kg), płyt CD (4 kartony), które częściowo wykorzystano podczas warsztatów.

- *Grudzień* - Konkurs dla osób indywidualnych na stworzenie komiksu pt. „O wyrzucaniu odpadów do lasu”

Łączna liczba uczestników akcji, to 500 uczniów z 11 szkół i ok. 100 osób dorosłych

- Akcja edukacyjna dla szkół **„Zaprośmy owady do naszych ogrodów”** – W okresie kwiecień - lipiec przygotowana została akcja edukacyjna dla chętnych do udziału lokalnych szkół mająca na celu oswoić uczniów z owadami i zachęcić do zwiększania ich liczebności i bioróżnorodności w ogrodach. Uczniowie uczestniczyli w zajęciach multimedialnych, gdzie nabyli wiedzę: Jaką rolę w przyrodzie spełniają pospolite gatunki owadów, jak zwiększyć liczebność różnych gatunków w swoim ogrodzie, co szkodzi owadom w ogrodach, które gatunki owadów są szczególnie rzadkie. Następnie uczestniczyli w zajęciach terenowych w ogródkach szkolnych, gdzie pod okiem entomologa rozpoznawali pospolite gatunki owadów i rośliny im przyjazne. Finałem akcji była samodzielna budowa domków dla owadów, pod okiem rodziców, w swoich domach. W akcji uczestniczyły 393 osoby z 7 szkół z powiatu kościerskiego.

FESTYNY EKOLOGICZNE – jednodniowe imprezy plenerowe i szerokim zasięgu zorganizowane przez Zieloną Szkołę przy współpracy innych instytucji lokalnych :

1. **„Wiosenne Warsztaty Przyrodnicze 2014”** Tegoroczna tematyka warsztatów krążyła wokół biologii i ochrony żurawia (Grus grus). Do Schodna zawitało ponad 350 uczestników z 7 szkół powiatu kościerskiego. Dominującą formą edukacji w tym dniu były zajęcia terenowe. Każdy etap festynu rozpoczynały fanfary żurawia, więc uczniowie z łatwością w terenie namierzali wzrokiem i słuchem kolejne osobniki. Po części terenowej odbyły się zabawy i konkursy, w których uczestnicy sprawdzali umiejętności i wiedzę zdobyte na zajęciach terenowych i z lektury z stworzonego na tę okazję „drzewka wiedzy - Żuraw ciekawy ptak”. Aby uzmysłowić sobie imponujące wymiary tego, ważącego zaledwie ok. 5 kg ptaka, uczniowie mogli porównać swój wzrost i rozpiętość rąk z namalowanym naturalnych rozmiarów żurawiem na specjalnej „ żurawiej ścianie” i zrobić zdjęcie. Rozstrzygnięto także ogłoszone wcześniej konkursy: na wiosenne przebranie „ Żuraw – pierwszy zwiastun wiosny”, dla nauczycieli: „Jaka to wiosenna melodia?”, który polegał na rozpoznawaniu wiosennych ptaków, poprzez ich głosy godowe, konkurs na makietę : „Żurawie – strażnicy dzikich mokradeł”, w którym uczniowie musieli odtworzyć nie tylko żurawia, ale również cenne siedlisko w którym te ptaki żyją. Podsumowaniem dnia żurawia w Schodnie, był konkurs o „Żurawie jajo” - poszukiwanie w ogrodzie atrap jaj z zachowaniem ich cech gatunkowych i przypisanymi do nich pytaniami, jak również konkurs z wiedzy z elementami sprawnościowymi pt. „Raz, dwa, trzy ... żuraw”. Dużym zainteresowaniem cieszyło się również stanowisko „Stwórzmy 1000 żurawi”, gdzie uczniowie dowiadywali się ciekawostek na temat symboliki żurawia w różnych krajach świata i nabywali umiejętności tworzenia żurawia metodą origami z makulatury. Do współpracy w organizacji festynu zaprosiliśmy do

współpracy pracowników: Wdzydzkiego PK, Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Szymbarku, Nadleśnictwa Lipusz

2. Wychodząc naprzeciw potrzebie edukacji w zakresie przestrzegania etycznych zasad poszanowania przyrody podczas grzybobrania, pracownicy Wdzydzkiego PK i Zielonej Szkoły zorganizowali „*Festyn przyrodniczy Czas na grzyby!*”, podczas którego, edukowaliśmy młodzież o różnorodności i znaczeniu grzybów makroskopowych w przyrodzie. W tym roku, razem z nami do edukacji młodego społeczeństwa przyłączyły się również sąsiednie instytucje: Nadleśnictwo Lipusz, Kościerski Sanepid, Zaborski Park Krajobrazowy i Park Krajobrazowy Dolina Słupi. Niezwykle atrakcyjną i emocjonującą formą edukacji okazał się sterowany przez zaproszonego przez nas dziennikarza radiowej trójki, edukacyjny panel dyskusyjny „na żywo” z udziałem pracowników: Lasów Państwowych, Kościerskiego Sanepidu i WPK, którzy będąc specjalistami w swoich wąskich dziedzinach wyczerpująco odpowiadali uczniom na nurtujące ich pytania, m.in. dlaczego należy chronić strzępki przed wiatrem i słońcem, co to jest mikoryza, gdzie zbierać borowiki, które grzyby są pod ochroną, a które śmiertelnie trujące, co grozi grzybiarzom przy nieodpowiednim zachowaniu i czy można odtworzyć grzyby leśne metodą *in vitro*. Na zajęciach terenowych, uczniowie pod okiem instruktorów mieli za zadanie rozpoznawać grzyby trujące i jadalne z przewodnikiem. Grupy znalazły również stanowiska grzybów znajdujących się pod ochroną – szmaciaka gałęzistego, sarniaka dachówkowatego i porosty. Był również czas na zabawy i konkursy. Rozstrzygnięto konkursy: dla dzieci – praca plastyczna „Grzyby i las”, dla młodzieży - baner informacyjny „Chronione gatunki grzybów WPK” i dla dorosłych – fotograficzny „Grzybowe cudaki na Pomorzu”. Na miejscu zorganizowaliśmy także podsumowujące konkursy drużynowe - grupy gimnazjalne zmierzyły się w konkurencji „Grzybowe ryzomorfy”, młodsi brali udział w zabawie „Biegusiem po grzyby”. Dla wytrwałych uczniów przygotowaliśmy również wystawę ponad 60 gatunków grzybów z terenu WPK, autorskie tablice edukacyjne i stoisko z mikroskopami i binokularami, gdzie można było podejrzeć pączkowanie drożdży, penicylinę, pleśnie, zarodniki grzybów, przekrój przez porosty. W festynie wzięło udział 250 uczniów i nauczycieli z ośmiu szkół podstawowych i gimnazjalnych.

3. Jak co roku witaliśmy z uczniami najbliższych szkół wakacje bardzo wesoło i przyrodniczo, podczas *dwudniowego festynu „Noc Świętojańska z przyrodą”*. Te kilka dni czerwcowych mieści w sobie kwintesencję najpiękniejszych zapachów, obrazów, dźwięków natury obok których nie można przejść obojętnie. Do Schodna zawitały w tym roku Szkoły z Dziemian, Wielkiego Podlesia i Kalisza o łącznej liczbie 86 uczestników. Warsztaty zaczęliśmy od kaszubskiej tradycji związanej z obchodami nocy świętojańskiej – uczniowie poznawali proces wypieku chleba „od ziarenka do bochenka”, gdzie mieli okazję poznać budowę cepa, pieca chlebowego, mielić mąkę, wyrabiać masło. Równolegle do pierwszej grupy, druga grupa uczyła się interesującej metody odzysku starych przedmiotów metodą *decoupage* oraz malowania kaszubskich wzorów i haftów. Następnie odbyły się warsztaty z edukacji ekologicznej podszyte magią słowiańskich przodków: warsztaty botaniczne „Co się kryje w świętojańskich wiankach?” warsztaty hydrobiologiczne „Świętojańskie jeziora pełne niezwykłego stwora”. Wreszcie uczniowie doczekali się zmierzchu, kiedy nastąpiła najciekawsza część warsztatów „Przyroda nocą” podczas której odbyły się warsztaty w

niewielkich grupach: „ Nocne dźwięki moczarów” – warsztaty herpetologiczne, „ Już lubię nietoperze – latające zwierzę”, „ Nocne życie wokół bobrowych żeremi”, „ Sowy – bezszelestni łowcy”. To jednak nie koniec atrakcji – noc czerwcową krótka, to i sen niedługi. Zaprosiliśmy uczniów na warsztaty o 6:00 rano. Pt. „Ptasi budzik” – o dziwo uczniowie bardzo żywo do nich przystąpili, za co przyroda odwdzięczyła się bogactwem ptaków oraz piękny krajobraz wyłaniający się z porannych mgieł.

WARSZTATY JEDNODNIOWE – Były skierowane do mieszkańców powiatu kościerskiego. Dotyczyły tematyki związanej z aktualnie prowadzonymi działaniami ochronnymi Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego. Zielona Szkoła wspierała również merytorycznie akcje ekologiczne realizowane w szkołach, poprzez organizację warsztatów terenowych pogłębiających temat akcji, np. związaną ze zbiórką odpadów, czy akcji „Badacze nieznanych jezior”. Przykładowe cykle warsztatów realizowane w szkołach, to:

„Ferie z przyrodą” – dzieci aktywnie i w terenie wypoczywały poznając ciekawostki obszaru WPK, jak i różnorodność zimowej przyrody.

„Geo – warsztaty dla gimnazjalistów” – warsztaty dotyczyły orientacji w terenie za pomocą mapy, kompasu, busoli, rozpoznawania skał i skamieniałości, oraz wpływu historii geologicznej Pomorza na ukształtowanie krajobrazu – wiedza i umiejętności w programie nauczania.

„Walory krajobrazowe i przyrodnicze Gminy Dziemiany” – Zielona Szkoła w Schodnie wsparła merytorycznie cykl wycieczek krajoznawczo – rowerowych dla dorosłych mieszkańców Dziemian organizowanych przez Ośrodek Kultury w Dziemianach. Wycieczka do Schodna poprowadzona była przez północno – wschodnią część gminy, na której terenie znajduje się Wdzydzki Park Krajobrazowy. Mieszkańcom Dziemian zorganizowaliśmy prelekcję o wartościach przyrodniczych, historycznych, krajobrazowych i kulturowych Parku, a także uwrażliwiliśmy na mało lubiane, acz najliczniejsze wokół nas – owady.

WSPÓŁPRACA PRZY OBSŁUDZE STOISK EDUKACYJNYCH I WSPARCIE MERYTORYCZNE DZIAŁAŃ PROEKOLOGICZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ INSTYTUCJE Z TERENU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO:

- Udział w akcji „Wielki Dzień Pszczół” – Ogólnopolskiej akcji edukacyjnej, powstałej w 2014 roku, do której przyłączyły się Ogrody botaniczne, parki narodowe, parki krajobrazowe, uczelnie, lasy państwowe, mającej na celu nagłośnienie problemu masowego wymierania pszczoł i popularyzacji dzikich pszczoł w naszym otoczeniu. Pracownicy Zielonej Szkoły i Wdzydzkiego PK uczcili Dzień Pszczół poprzez organizację całodniowego mini – festynu edukacyjnego na terenie Stacji PTTK we Wdzydzech Kiszewskich . Teren ośrodka „ozdobiliśmy” w pszczele tablice informacyjne, oraz pięćdziesiąt „pszczołek – ciekawostek”. Malowaliśmy w kwiaty ule dla trzmieli farbami nietoksycznymi, żeby były atrakcyjniejsze, budowaliśmy schrony dla owadów z materiałów lubianych przez pszczoły samotnice, była również gratka dla miłośników rękodziela – filcowaliśmy również pszczoły z wełny. Nie zabrakło również

ciekawostek dla dorosłych, którym wskazywaliśmy kierunek aranżowania ogrodu, tak aby był on przyjazny dla owadów oraz dla bioróżnorodności.

- Udział w festynie edukacyjnym z okazji 90-lecia Lasów Państwowych poprzez organizację leśnego stoiska, gdzie rozpoznawaliśmy drzewa, krzewy, zioła i zwierzęta pospolite w naszych lasach.
- Udział w Międzynarodowym Spisie Bociana Białego – inwentaryzacja gniazd na terenie gminy Dziemiany i przysiółków w okolicach Schodna, prowadzenie mini – warsztatów dotyczących biologii i ochrony bociana białego z grupami, które edukowaliśmy w okresie liczenia ptaków.
- Obsługa stoiska edukacyjnego wraz z Wdzydzkim Parkiem Krajobrazowym i Lokalną Organizacją Turystyczną, gdzie promowano przyrodę i turystykę na terenie Wdzydzkiego PK w wiosennej i jesiennej edycji „Targów Rolniczych 2014” w Lubaniu
- Przygotowanie konkursów i tablic edukacyjnych i aktywna edukacja mieszkańców Gdańska na stoisku „ Bioróżnorodność ogródków działkowych” na akcji CIEE w Gdańsku „Bioróżnorodność – Poznaj by zachować”
- Wsparcie organizacyjne pięciodniowego programu dla uczestników Ogólnopolskiego Finału Konkursu „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski” w Juracie przez zorganizowanego przez Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych.

W ramach działalności edukacyjnej Zielonej Szkoły przeprowadzono warsztaty nieodpłatne prowadzone przez pracowników szkoły oraz PZPK, a także 204 odpłatnych warsztatów z edukacji ekologicznej prowadzonych przez następujących instruktorów:

Prowadzący		Tematyka warsztatów	L.w
Mgr Agnieszka Przesmycka	Członek PTOP „Salamandra” pracownik RDOŚ w Gdańsku	„Już lubimy nietoperze” „Wycieczka w epokę lodowcową”	16
Mgr inż. Krzysztof Jarzyński	Leśniczy w l. Płocice	„Cudowny ekosystem lasów WPK”	12
Mgr Adam Michalak	Zootechnik, członek OTOP, przewodnik turystyczny	„Ptaki – Fenomen świata zwierząt” „Orientacja w terenie – mapa, kompas, GPS”	17
Małgorzata Piotrowicz	Entomolog, właścicielka firmy zajmującej się edukacją ekologiczną	„Owady najliczniejsze na świecie”	35
Mgr Tomasz Narczyński	Farmaceuta, członek PTOP Salamandra	„Płazy i gady Polski” „Nietoperze – nocni łowcy”	24
Mgr Artur Sikorski	Kartograf	„Jak czytać mapę i nie zgubić się w terenie?”	32
Mgr Piotr Kowalewski	Geolog, biolog, przewodnik turystyczny	„Skały i skamieniałości okolic Schodna”	6
Czesław Hinc	Regionalista, twórca ludowy	„Przyroda Kaszub w rzeźbie i malarstwie kaszubskim”	5
Mgr Katarzyna Gałęcka	Chemik, właściciel firmy realizującej edukację pozaformalną	„Wiem, co jem – Moja żywność bliżej natury”	17
Maciej Tomys	Wykwalifikowany sokolnik, właściciel firmy sokolniczej o profilu edukacyjnym	„Drapieżcy wśród ptaków”	9
Mgr Jarosław Wrosz	Ornitolog, pracownik OTOP, kierownik rezerwatu Beka	„Bushcraft, czyli świadome bytowanie w dziczy”	3
Mgr Mateusz Ściborski	Ornitolog, członek OTOP	„Ptasie radio” „Skrzydłaci goście zimowych karmników” „Wędrówki ptaków”	10
Dr Krystian Obolewski	Profesor AP, hydrobiolog	„Jeziora – ogromne laboratoria biologiczne”	8
Mgr Małgorzata Bądkowska	Absolwentka akademii plastycznej, właściciel firmy edukacyjnej „Art. Baranek”	„Re – produkcje z odpadów papierowych” „Re – produkcje z odpadów szklanych i ceramicznych”	2

Dr Małgorzata Łukasiewicz – Gniotyńska	Hydrobiolog, nauczyciel w liceum i gimnazjum	„Woda źródłem życia”	8
---	---	----------------------	---

Pozostałe zajęcia podczas pobytu uczniów realizowane były przez pracowników Zielonej Szkoły w Schodnie i Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego:

- Tematyczne warsztaty z edukacji ekologicznej ze szczególnym naciskiem na aspekt ochrony przyrody we Wdzydzkim Parku Krajobrazowym.
- Piesze i rowerowe wędrówki ścieżkami edukacyjnymi w WPK.
- Edukacyjne zajęcia i konkursy plastyczne i manualne o tematyce przyrodniczej, edukacyjne gry i zabawy terenowe, pogadanki
- Przeprowadzanie „podsumowań dnia” - quizów i konkursów z wiedzy na temat: ochrony przyrody i środowiska, gospodarki odpadami, gospodarki leśnej, charakterystyki roślin i zwierząt chronionych.
- Organizacja i przewodnictwo na wycieczkach do atrakcyjnych przyrodniczo, kulturowo lub krajobrazowo miejsc na terenie Parku

II) ROZWÓJ I MODERNIZACJA BAZY EDUKACYJNEJ ZIELONEJ SZKOŁY W 2014 ROKU:

1. Na terenie ogrodu Zielonej Szkoły, zostały zainstalowane dwie lampy uliczne, które są zasilane przez panele fotowoltaiczne. Lampy są wyposażone w monitory, które informują o stanie naładowania lampy, przez co uczniowie przebywający na warsztatach w Zielonej Szkole, będą mogli odczytać ilość wyprodukowanej energii ze słońca. Lampy zwiększyły także bezpieczeństwo uczestników podczas pobytów zimowych.

2. Wymieniono 11 par drzwi wewnętrznych i 2 pary drzwi zewnętrznych w całym obiekcie na nowe drzwi drewniane, wraz z obróbką budowlaną. Drzwi zewnętrzne zostały wstawione do części budynku, gdzie znajduje się kuchnia, co zapobiegnie utracie ciepła, dotychczas wstawione były drzwi o grubości drzwi wewnętrznych, zwiększając bezpieczeństwo przed włamaniem. Wymieniono także nawierzchnię dwóch par schodów zewnętrznych poprzez skucie starych i połamanych płytek, których powierzchnia była wytarta i nie spełniała norm bezpieczeństwa oraz położenie nowych płytek, o powierzchni ok. 6 m²

3. Wyposażono świetlicę edukacyjną w stoły z jesionu, który dzięki właściwościom fizycznym jest odpowiedni do budynku użyteczności publicznej. Zakupiono pomoce naukowe do prowadzenia profesjonalnych pomiarów badawczych, 18 rowerów górskich dzięki którym będzie możliwa organizacja edukacyjnych wycieczek krajoznawczych z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

4. Zaadaptowano część ogrodu na kącik edukacyjny pn. „Owady w naszym ogrodzie” wyposażony w tablicę magnetyczną, nasadzenia odpowiednich gatunków roślin i kilkanaście rodzajów schronów, które zachęcą owady drapieżne, grabarze i zapylające do zasiedlenia szkolnego ogrodu. Wyposażono ścieżkę zapachów w profesjonalne tabliczki metalowe informujące o znaczeniu, biologii i występowaniu roślin o szczególnie wysokiej ilości olejków eterycznych, zaprojektowano interaktywną tablicę edukacyjną o rozkładzie odpadów w lesie z ruchomymi elementami i magnetycznymi tabliczkami.

EFEKT EKOLOGICZNY:

W ramach dofinansowania działalności Zielonej Szkoły w Schodnie 2014 roku , odbyło się:

- **55 turnusów kilkudniowych tzw. „zielonych szkół, w których uczestniczyło łącznie 1597 uczestników**
- **63 warsztaty i prelekcje w ramach warsztatów jednodniowych i 2 akcji edukacyjnych , w tym 58 warsztatów dla 1893 uczniów, a 5 warsztatów dla 140 osób dorosłych**
- **3 Festyny Ekologiczne – imprezy plenerowe o szerszym zasięgu, na których organizowano stoiska i kącki edukacyjne, warsztaty terenowe, gry i zabawy przyrodnicze, konkursy:. Były to: „Wiosenne Warsztaty Przyrodnicze”, Festyn przyrodniczy „Czas na grzyby” „Dwudniowy Festyn – Noc świętojańska z przyrodą” – w których uczestniczyło 686 uczestników**
- **2 szkolenia dla dorosłych organizowanych przez PZPK (25 uczestników)**
- **4 konkursy edukacyjne mające na celu sprawdzenie umiejętności wykorzystania zdobytej na warsztatach wiedzy i postawy uczniów i umiejętność jej zaprezentowania w formie graficznej, sprawnościowej lub technicznej (52 uczestników)**
- **Merytorycznie wspierano 6 akcji i kampanii edukacyjnych instytucji działających na rzecz ochrony przyrody i środowiska, pop**

Łączna liczba odbiorców biorących udział w edukacyjnych przedsięwzięciach organizowanych przez Zieloną Szkołę w Schodnie wyniosła **4.383 uczestników. Wszystkie przedsięwzięcia przeprowadzono w ramach 204 odpłatnych zajęć prowadzonych przez specjalistów z zewnątrz oraz ponad 250 zajęć prowadzonych przez pracowników Zielonej Szkoły w Schodnie.** Dzięki różnorodnym formom prowadzenia edukacji ekologicznej, możliwe było dotarcie do szerokiej grupy odbiorców i uzyskanie wielokierunkowego efektu ekologicznego – od zmiany świadomości i postawy uczniów na turnusach kilkudniowych, po zaznaczenie i zgłębienie aktualnych problemów na terenie Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego, t. j. pogodzenie interesów rolników i przyrodników ws. ochrony żurawia w Polsce, zwiększającej się liczby dzikich wysypisk na obszarach chronionych, czy coraz mniej okazywanego szacunku dla różnorodności biologicznej lasów, podczas popularnych grzybobrań - tematyka ta poruszana była podczas festynów, akcji ekologicznych, konkursów i warsztatów jednodniowych.

Kilkudniowe warsztaty z edukacji ekologicznej umożliwiły poprzez długotrwałe i bezpośredni kontakt z przyrodą zrozumienie skomplikowanych procesów zachodzących w otaczającej nas przyrodzie. Obserwując mechanizmy jakie rządzą prawami przyrody, uczestnicy turnusów stali się bardziej świadomymi uczestnikami zmian zachodzących w środowisku, przez co wzrosła w nich potrzeba jego ochrony w województwie pomorskim, nie tylko na poziomie dużych inwestycji, ale również w najbliższym otoczeniu. Edukacja terenowa, jako główna forma edukacji podczas pobytów kilkudniowych, umożliwia bezpośrednio zetknięcie się z pospolitymi organizmami, przez co budzi się w uczniach i nauczycielach potrzeba ich ochrony i świadomość, że należy chronić wszystkie organizmy, dla prawidłowego funkcjonowania

całych ekosystemów. Uczestnictwo w warsztatach z edukacji ekologicznej ze specjalistami, pozwala nabyć umiejętności takie, jak: prowadzenie pomiarów, formułowanie wniosków, stawianie hipotez badawczych. W formie wycieczki przybliżone zostają poznane przez uczniów w szkole zagadnienia z przedmiotów matematyczno – przyrodniczych - biologii, chemii, przyrody, geografii, fizyki. Elementy regionalne zastosowane podczas warsztatów kilkudniowych i jednodniowych, jakie wprowadzano między warsztatami – wypiek bułek, przyśpiewki przy ognisku, zwiedzanie cennych kulturowo miejsc, umożliwiły zrozumienie historii regionu, oraz potrzeby ochrony walorów kulturowych Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego.

Edukacja mieszkańców korzystających bezpośrednio z obszaru Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego, miała na celu ukazania jego wartości przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i historycznych oraz wskazania problemów i zagrożeń wymagających ochrony i uwagi. Mieszkańcy dostrzegają potencjał obszaru WPK, jako terenu odpowiedniego do rozwoju ekoturystyki. Uczestnicy warsztatów poznali korzyści wynikające z racjonalnego i oszczędnego gospodarowania zasobami przyrody.

Wzbogacenie bazy edukacyjnej Zielonej Szkoły w Schodnie poprzez wyposażenie w nowe stoły, rowery i pomoce edukacyjne umożliwiły zapewnienie bezpiecznego pobytu dla uczestników turnusów, oraz wzbogacenie w profesjonalne urządzenia pomiarowe i badawcze, co stworzyło nowe możliwości realizowania edukacji ekologicznej na turnusach kilkudniowych, ale także pozostałych inicjatywach realizowanych przez Zieloną Szkołę.